

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI  
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,  
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

**"TASDIQLAYMAN"**

Samarqand davlat veterinariya  
meditsinasi, chorvachilik va  
biotexnologiyalar universiteti



rektori

X.B. Yunusov

08

**ISHLAB CHIQRISHNI TASHKIL ETISH**

**FANINING O'QUV DASTURI**

<b>Bilim sohasi:</b>	400000	– Biznes, boshqaruv va huquq
<b>Ta'lim sohasi:</b>	410000	– Biznes va boshqaruv
<b>Mutaxassislik:</b>	70410102	– Iqtisodiyot

**Samarqand-2024**

Fan/modul kodi IICHTE1105		O'quv yili 2024 - 2025	Semestr 2	ECTS – Kreditlar 5	
Fan modul turi Majburiy		Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)		Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
	Ishlab chiqarishni tashkil etish	60		90	150
2.	<p style="text-align: center;"><b>I. Fanning mazmuni</b></p> <p>Fanni o'qitishdan maqsad - ishlab chiqarish tushunchasi va o'ziga xos xususiyatlari, innovatsion ishlab chiqarishni rivojlantirishning ilmiy-uslubiy asoslari, ishlab chiqarishni tarmoq va sohalari, ularning rivojlanishi, hozirgi ahvoli va istiqboli bo'yicha nazariy va amaliy bilimlar berishdan iborat.</p> <p>Fanning vazifasi – talabalarga mamlakatimizning milliy tizimni rivojlantirish, ishlab chiqarish menejmentini tashkil qilish, ishlab chiqarish strategiyalarining turlari va ko'rinishlari, innovatsiyalarni moliyalashtirishning manbalari va shakllarini o'rgatishdan iborat.</p> <p style="text-align: center;"><b>II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)</b></p> <p style="text-align: center;"><b>II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</b></p> <p><b>1-mavzu. “Ishlab chiqarishni tashkil etish” fanining nazariy asoslari</b></p> <p>Ishlab chiqarish jarayoni tushunchasi va mazmuni. Ishlab chiqarish jarayonini tashkil etish tamoyillar. Korxonada ishlab chiqarish jarayonlarini tashkil etish shakllari. Ishlab chiqarishni tarkibiy o'zgartirish, modernizatsiya va diversifikatsiya qilishning xususiyatlari.</p> <p><b>2-mavzu. Ishlab chiqarishni tashkil etishga ta'sir etuvchi omillar</b></p> <p>Ishlab chiqarishni rivojlantirish omillari. Ishlab chiqarishni tashkil etishda inson omilini faollashtirish. Ishlab chiqarishni tashkil etishda xizmatlar bozorini rivojlantirish. Ishlab chiqarishni tashkil etishga ta'sir etuvchi omillar.</p> <p><b>3-mavzu. Ishlab chiqarishni tashkil etishda xorijiy tajribalardan foydalanish</b></p> <p>Korxonalarda eksport salohiyatni oshirishda innovatsion marketing texnologiyalaridan samarali foydalanish. Mamlakatimizning milliy innovatsion tizimini rivojlantirish. O'zbekiston milliy innovatsion tizimi. Intellektual kapital, intellektual mulkni shakllantirish va boshqarish. Ilmiy kashfiyotlar, ixtirolar va litsenziyalash.</p>				

#### **4-mavzu. Ishlab chiqarishni samarali boshqarish va uni moliyalashtirish**

Korxona resurslarini samarali boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari. Resurslarni samarali boshqarishning zamonaviy yechimlari tahlili. "Lean Production" bosqichlari. Tejamkorlik tizimini joriy etish iqtisodiy oqimlar harakati samaradorligini ta'minlashning ustuvor yo'li.

#### **5-mavzu. Iqtisodiyotni ishlab chiqarishni tashkil etishda innovatsion logistika faoliyati**

Innovatsion faoliyat infratuzilmasi va uni innovatsion logistika rivojlanishiga ta'siri. Innovatsion logistik faoliyatining mohiyati, turlari va uning kontseptsiyalari. Innovatsion logistika fanini o'qitishning maqsad va vazifalari. Logistik innovatsion tizim. Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish sharoitida innovatsion logistika faoliyatni boshqarish uslubiyoti. Innovatsion logistik jarayonning chiziqli modeli va uni amaliyotga joriy qilish shartlari. Innovatsion logistik faoliyatni boshqarishning iqtisodiy qonuniyatlari.

#### **6-mavzu. Ishlab chiqarish menejmenti takomillashtirish usullari.**

Ishlab chiqarish menejmentining asosiy tushunchalari. Ishlab chiqarish menejmentining mohiyati va vazifalari. Ishlab chiqarish menejmentining maqsadlari, vazifalari va usullarining xususiyatlari.

Ishlab chiqarish menejmentini tashkil qilish. Ishlab chiqarish menejmentida kommunikatsiyalar jarayoni. Ishlab chiqarish menejmentida nazorat.

#### **7-mavzu. Ishlab chiqarish faoliyatining tashkiliy shakllari**

Yangi turdagi tashkilotlardagi integratsiyalashish va har tomonlama rivojlanish jarayonlari. Kompaniyaning har tomonlama rivojlanishi strategiyasi. Innovatsion faoliyatning yangi tashkiliy shakllari.

Korxonalarda ishlab chiqarish faoliyatini tashkil qilish. Korxonalardagi ishlab chiqarish faoliyatining zarurligi. Innovatsiyalarni tashkil qilish tushunchasi. Ilmiy-texnik va innovatsion sohadagi tashkilotlarning tasnifi. Innovatsion rivojlanishning tashkiliy shakllari.

#### **8-mavzu. Korxonada taktik va strategik rejalashtirish.**

Strategik rejalashtirishning mohiyati va vazifalari. Strategik boshqarish uslubiyoti.

Strategik marketingni rejalashtirish. Innovatsion strategiya turlarining bir biri bilan aloqadorligi hamda tavsifi.



### 9-mavzu. Korxona strategiyasini shakllantirish.

Korxonaning strategik rejasini ishlab chiqish va uning mazmuni. Korxona bozor strategiyasining shakllanishi. Biznes rejalashtirish – strategik rejalashtirishning quroli sifatida. Strategik rejalashtirish maqsadlari.

### 10-mavzu. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi

Investitsiyalar va innovatsiyalarning iqtisodiy mazmuni va mohiyatini, investitsiya va innovatsiya faoliyati va investitsiya siyosati, iqtisodiyotni rivojlantirishda xorijiy investitsiyalarning roli, investitsiya faoliyatini rivojlantirishda investitsiya muhitining o'ri, davlat investitsiya dasturi.

Investitsiyalar portfelini boshqarishning mazmuni, maqsadi va vazifalari. Investitsiyalar kiritish qoidalar. Innovatsiyalar portfellari shakllanishi. Sarmoyalarning narxi va o'rtacha o'lchangan qiymatini belgilash. Investitsion loyiha biznes – reja, uni tuzish.

### III. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

#### III.1. Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fanining nazariy asoslari
2. Ishlab chiqarishni tashkil etishga ta'sir etuvchi omillar
3. Ishlab chiqarishni tashkil etishda xorijiy tajribalardan foydalanish
4. Ishlab chiqarishni samarali boshqarish va uni moliyalashtirish
5. Iqtisodiyotni innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etishda innovatsion logistika faoliyati
6. Ishlab chiqarish faoliyati infratuzilmasi
7. Ishlab chiqarish menejmenti
8. Ishlab chiqarish menejmentida kommunikatsiyalar jarayoni
9. Ishlab chiqarish faoliyatning tashkiliy shakllari
10. Korxonalarda innovatsion faoliyatni tashkil qilish
11. Korxonadagi ishlab chiqarish strategiyasini tanlash
12. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi
13. Innovatsiyalarni ishlab chiqarish tashkil etishga tashkiliy-texnologik tayyorlash asoslari
14. Xodimlarni boshqarish tizimini tashkil etish
15. Innovatsiyalarga xizmat ko'rsatishni tashkil etish
16. Korxonada innovatsiyalar marketingini tashkil etish
17. Strategik marketing
18. Operativ marketing

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasining professori, i.f.d. A.I. Alikulov, i.f.n., katta o'qituvchi R. Kudratovlar tomonidan 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligi uchun "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

### TAQRIZ

Yangi O'zbekistonning oliy o'quv yurtlarida tayyorlanayotgan mutaxassislarimiz kuchli va ilmiy-amaliy jihatdan bugungi kun talablariga javob beradigan, nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llaydigan va o'zlari tanlagan sohalarini zarur ko'nikmalar bilan boyitib boradigan kadrlar bo'lishlari lozim. Ushbu talablarni bajarish uchun magistrlar o'z ustida mustaqil tinmay ishlashi, olgan bilimlarini doimiy ravishda yangilari bilan boyitib borishi, tarmoqlarda ishlab chiqarishni oqilona va samarali tashkil etish va boshqarish ko'nikmalarini chuqur o'zlashtirishi zaruriy talablardir.

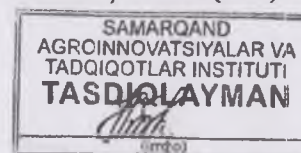
"Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani o'quv rejada majburiy fanlar blokidan o'rin olgan bo'lib, ushbu fanni o'zlashtirish uchun jami 150 soat, shundan 20 soat ma'ruza, 40 soat amaliy va 90 soat mustaqil ta'lim soatlari ajratilgan.

Mazkur o'quv dasturi "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani bo'yicha magistrlar egallashi lozim bo'lgan bilim va ko'nikmalar to'la qamrab olgan bo'lib, qayd etib o'tilgan ta'lim mutaxassisligi bo'yicha ta'lim olayotgan magistrlarda tarmoqda ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish amaliyoti bo'yicha nazariy va amaliy ko'nikmalar egallashini ta'minlaydi.

"Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani o'quv dasturi o'z ichiga 10 ta ma'ruza va 20 ta amaliy mashg'ulot darslarga mo'ljallangan mavzularni qamrab olib, magistrdarga nazariy bilimlar, amaliy ko'nikmalar, iqtisodiyot osish va iqtisodiy jarayonlarning mohiyatini, iqtisodiy tizimi va uning o'ziga xos jihatlari nazariy-amaliy bilimlarni uzviylik va uzluksizlikda o'rgatishdan iborat.

Umuman olganda, mualliflar tomonidan tayyorlangan "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani o'quv dasturi qo'yilgan talablarga javob beradi, magistrantlarda ushbu fan bo'yicha yetarlicha bilim va malakaga ega bo'lishlari uchun mos holda tuzilgan, undan 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligiga o'qitishda fan dasturi sifatida foydalanish uchun tavsiya etaman.

Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti "Iqtisodiyot va biznes" kafedrasining i.f.b.f.d. (PhD)



#### **4-mavzu. Ishlab chiqarishni samarali boshqarish va uni moliyalashtirish**

Korxona resurslarini samarali boshqarishning o'ziga xos xususiyatlari. Resurslarni samarali boshqarishning zamonaviy yechimlari tahlili. "Lean Production" bosqichlari. Tejamkorlik tizimini joriy etish iqtisodiy oqimlar harakati samaradorligini ta'minlashning ustuvor yo'li.

#### **5-mavzu. Iqtisodiyotni ishlab chiqarishni tashkil etishda innovatsion logistika faoliyati**

Innovatsion faoliyat infratuzilmasi va uni innovatsion logistika rivojlanishiga ta'siri. Innovatsion logistik faoliyatining mohiyati, turlari va uning kontseptsiyalari. Innovatsion logistika fanini o'qitishning maqsad va vazifalari. Logistik innovatsion tizim. Iqtisodiyotni innovatsion rivojlantirish sharoitida innovatsion logistika faoliyatni boshqarish uslubiyoti. Innovatsion logistik jarayonning chiziqli modeli va uni amaliyotga joriy qilish shartlari. Innovatsion logistik faoliyatni boshqarishning iqtisodiy qonuniyatlari.

#### **6-mavzu. Ishlab chiqarish menejmenti takomillashtirish usullari.**

Ishlab chiqarish menejmentining asosiy tushunchalari. Ishlab chiqarish menejmentining mohiyati va vazifalari. Ishlab chiqarish menejmentining maqsadlari, vazifalari va usullarining xususiyatlari.

Ishlab chiqarish menejmentini tashkil qilish. Ishlab chiqarish menejmentida kommunikatsiyalar jarayoni. Ishlab chiqarish menejmentida nazorat.

#### **7-mavzu. Ishlab chiqarish faoliyatining tashkiliy shakllari**

Yangi turdagi tashkilotlardagi integratsiyalashish va har tomonlama rivojlanish jarayonlari. Kompaniyaning har tomonlama rivojlanishi strategiyasi. Innovatsion faoliyatning yangi tashkiliy shakllari.

Korxonalarda ishlab chiqarish faoliyatini tashkll qilish. Korxonalardagi ishlab chiqarish faoliyatining zarurligi. Innovatsiyalarni tashkil qilish tushunchasi. Ilmiy-texnik va innovatsion sohadagi tashkilotlarning tasnifi. Innovatsion rivojlanishning tashkiliy shakllari.

#### **8-mavzu. Korxonada taktik va strategik rejalashtirish.**

Strategik rejalashtirishning mohiyati va vazifalari. Strategik boshqarish uslubiyoti.

Strategik marketingni rejalashtirish. Innovatsion strategiya turlarining bir biri bilan aloqadorligi hamda tavsifi.



Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti professori A.I.Alikulov, i.f.n., katta o'qituvchi R.Kudratovlar tomonidan 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligi uchun "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fanidan tayyorlangan fan dasturiga

#### TAQRIZ

Bugungi kunda oliy o'quv yurtlarida tayyorlanayotgan har qanday mutaxassis keng qamrovli bilimlarga ega bo'lishi, nazariy bilimlarni amaliy vazifalar bilan bog'lay olishi va o'z tanlagan sohasi bo'yicha zarur ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim. Buning uchun talaba o'z ustida tinmay ishlaniishi, olgan bilimlarini doimiy ravishda yangilari bilan boyitib borishi, ishlab chiqarishni oqilona va samarali tashkil etish va boshqarish ko'nikmalarini chuqur o'zlashtirishi talab etiladi.

"Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani bo'yicha o'quv dasturi magistraturaning 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligi uchun mo'ljallangan bo'lib, o'quv rejada majburiy fanlar blokidan o'rin olgan, ushbu fanni o'zlashtirish uchun jami 150 soat ajratilgan.

"Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani bo'yicha o'quv dasturida ishlab chiqarishni umumiy masalalari, ishlab chiqarishni tashkil etishning iqtisodiy masalalari, yer-suv resurslari, mehnat resurslari, moddiy-texnika resurslari va ulardan innovatsion samarali foydalanish, boshqarish, biznes reja tuzish, mahsulotlari tannarxini rejalashtirish va iqtisodiy baholash, mehnatga haq to'lashni tashkil etish va boshqarish, moliyaviy faoliyatini baholash mavzularini qamrab olgan.

Mazkur o'quv dasturi "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani bo'yicha magistrantlar egallashi lozim bo'lgan bilim va ko'nikmalar to'la qamrab olgan bo'lib, tarmoq korxonalarida ishlab chiqarishni tashkil etish va boshqarish amaliyoti bo'yicha ko'nikmalar egallashini ta'minlaydi.

Ushbu o'quv dasturi Davlat ta'lim standarti talablariga mos holda tayyorlangan bo'lib, shu dastur asosida talabalarga dars o'tish jarayonida foydalanishni maqsadga muvofiq deb hisoblayman.

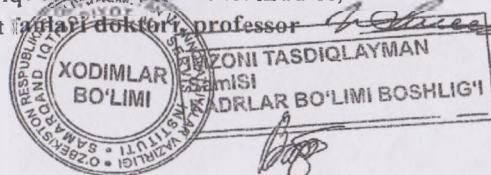
Umuman olganda mazkur "Ishlab chiqarishni tashkil etish" fani o'quv dasturi qo'yilgan talablarga mos holda tayyorlangan bo'lib, shu dastur asosida 70410102-Iqtisodiyot mutaxassisligi magistrantlarini o'qitishda foydalanish uchun tavsiya etaman.

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

"Raqamli iqtisodiyot" kafedrasining mudiri,

iqtisodiyot fanlari doktori, professor

K.J.Mirzaev



19. Ishlab chiqarishni moliyalashtirish

20. Ishlab chiqarish tashkil etishda klasterlarning o'rni va ahamiyati

Amaliy mashg'ulotlar bir akademik guruhga bir professor-o'qituvchi tomonidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

#### III.II. Laboratoriya mashg'ulotlari rejalashtirilmagan

#### IV. Fan bo'yicha kurs ishi rejalashtirilmagan

#### V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ishlab chiqarishni tashkil etishda xorijiy tajribalardan foydalanish
2. Ishlab chiqarishni samarali boshqarish va uni moliyalashtirish
3. Iqtisodiyotni innovatsion ishlab chiqarishni tashkil etishda innovatsion logistika faoliyati
4. Innovatsion ishlab chiqarish faoliyati infratuzilmasi
5. Innovatsion ishlab chiqarish menejmenti
6. Innovatsion ishlab chiqarish faoliyatning tashkiliy shakllari
7. Korxonalarda innovatsion faoliyatni tashkil qilish
8. Korxonadagi innovatsion ishlab chiqarish strategiyasini tanlash
9. Korxonada investitsiyalar va innovatsiyalar portfelini shakllanishi
10. Xodimlarni innovatsion boshqarish tizimini tashkil etish
11. Innovatsiyalarga xizmat ko'rsatishni tashkil etish
12. Korxonada innovatsiyalar marketingini tashkil etish
13. Innovatsion ishlab chiqarishni moliyalashtirish
14. Ishlab chiqarish tashkil etishda klasterlarning o'rni va ahamiyati
15. Ishlab chiqarishni tashkil etish va rivojlantirish yo'nalishlari
16. O'zbekiston Respublikasida zamonaviy innovatsion marketing strategiyalari
17. Ishlab chiqarish marketing tizimida brending nazariyasi konsepsiyasi
18. Ishlab chiqarishda marketing texnologiyasi
19. Investitsiyalar portfelini boshqarishning mazmuni, maqsadi va vazifalari
20. Innovatsion faoliyatning yangi tashkiliy shakllari.

Mustaqil o'zlashtirilgan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan fanning xususiyatlarini hisobga olgan holda internet tarmoqlaridan foydalanib referat va uning taqdimoti, xorijiy tillardagi adabiyotlardan foydalanishi, key-stadi, vaziyatli masalalar to'plami ishlab chiqishi tavsiya etiladi.

3.

VI. Ta'lim natijalari / Kasbiy kompetensiyalari